

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Strašen pogled na vas

Zadnjič smo nekoliko omenili današnjo vlogo kapitala kot brezobzirnega gospodarja. Človek bi mislil, da se bo ta najbolj imperialistična velsila vseh velsil ozirala vsaj nekoliko na ohranitev svoje človeške delovne sile, na industrijskega delavca. Da ga ne bi pri tem vodili človečanski nagibi, je po vsem, kar smo o njem povedali, jasno. Bilo bi pa mogoče, da bi se oziral čisto na praktično stran, češ: Kolikor bolj zadovoljen bo delavec, toliko boljše bo njegovo delo.

Vsakdanja skušnja kaže vprav nasprotno: Kapital delavca niti ne vidi, se ne ozira nanj in ne računa z njim kot z živim bitjem, ampak le kot s cenenim strojem, ki ga vrže v smeti, ko se obrabi.

Naravnost strašen je pogled na vas, ki postane plen kapitala. Od mnogih naj podrobneje tu omenimo en sam primer. Ta je dovolj kričeč in pove več kot cele knjige učenih razprav.

Tam doli v Bački leži ob reki Tisi vas Ada, ki je občina in šteje kakih 18 tisoč duš. Njeni prebivalci so sicer po poreklu in poklicu še kmetje, toda že taki kmetje, ki pada po njih hrbtih svinčenih korobač kapitala. Zemlje nimajo. Vsak ima komaj tistih nekaj pednjev, kjer mu stoji bajta. Navezani so torej na sezijsko kmetško delo, ki pa traja le nekaj mesecev. V tem kratkem času ne morejo zaslužiti toliko, da bi se preživljali. Doma jim pa zemlja tudi ne da kruha za toliko ljudi. Premalo grude smejo imenovati svojo last.

Kapital je zavohal ta kotichek in se je usedel tjakaj. »Usmilile se je ljudi in začel tam graditi tovarne. Nikjer v državi ni menda toliko industrije kakor v Adi. Tovarna za gumbe, tovarna za žoge, tovarna za dežnike in sončnike, tovarna in zopet tovarna. Kljub vsej krizi še danes dela s polnim obratom v tej banaški vasi — 12 industrij! Tako je ta kraj izrazito kmetško-delavska vas, to se pravi vas, kjer kmet še ni nehal biti kmet, čeprav je hkratu že industrijski delavec.

In kako je kapital blagoslovil to zvezo? Poglejmo samo v tovarno za dežnike, kjer dnevno izdelajo po 1000 kosov dežnikov in sončnikov! Delavka pri delavki. Same hčere kmetških delavcev, mlada dekleta. Tako na tesno zgneten, da se zadevajo med delom s komolci druga ob drugo. Delajo s strahom in trepetom, da ne bi izgubile dela.

Delavnice so tesne in temne. V njih glava pri glavi. Od ranega jutra do pozne noči. Treba je delati, delati, delati, saj plača fabrikant delavki cele

4 Din na dan!

Tak je torej pogled na vas, ki jo zaslužni kapital. Človek postane stroj, postane pes in še manj kakor pes. Saj ne sme za vse svoje delo glodati niti kosti. — Štiri dinarje na dan! Radi

bi poznali tovarnarja, ki bi znal živeti s takimi dohodki.

Tudi delavci v Adi ne znajo, ne morejo. Pomoči ni, živeti ne morejo, umreti ne morejo. Zato pride na pomoč — krvni davek, dekleta. Kljub vsej bedi so dekleta lepa. Odhajajo križem svet, v mesta in kamorkoli, kjer denar kroži v bolj živahnih tokih, ne pa po štiri dinarje za dan težkega dela.

Takih krajev najdejo dovolj. Svoje lepote prodajajo pri nas in drugod. Prodajajo jo, kakor vedo in znajo. Po uradnih ugotovitvah nam da samo ta edina vas 400 blodnic!

Usoda teh nbogih je obupna. Krenile so po svetu, da bi z delom in boljšim zaslužkom pomagale — domu! Toda mesto jih je zajelo v svoj mrki mlin. Propadle so in zašle na pot, ki jim je pač bila neizbežna! In vendar niso pozabile na zemljo in dom. Kakor hitro morejo, se te sirote ovenele in čisto bolne vračajo domov s prihranki iz mrke obrti in propasti. In doma — kakršne so — ustanavljajo nove družine.

Pokazali smo to sliko, da se vidi, kaj se zgodi s človekom, ki mu surova sila kapitala iztrga zemljo in ga usužnji svoji oblasti. Človek s tem ne postane svobodnejši, ampak vse bolj uklenjen. Iz človeka naredi kapital blago, ki ga poljubno prodaja.

Ne motijo ga tu oziri na nobeno stran. Deveta briga mu je zdravje naroda, deveta briga so mu državni interesi — on vidi le sebe in svoj žep, nenasitno žrelo, kamor mora teči človeška kri, da se v želodec tega zmaja pretvarja v zlato.

Segli smo po primeru zunaj mej naše ožje domovine. Mislite, da doma nimamo podobnih primerov?

Ne bomo jih navajali. Poiščite si jih sami in poglejte in povejte, če je prav tako.

Nekaj drugega pa je, kar nam ob tem strahotnem primeru da misliti: Kam utegne zdrveti naša vas, če bo kmet ostal neorganiziran in bo družba dopustila, da mu kapital odvzame zemljo in ga nato zaslužni?

Naj za danes zadostuje samo vprašanje. Čitatelji, ki se zavedajo njegove važnosti, naj o njem razmišljajo. Vsi tisti pa, ki kmetško-delavsko čutijo, naj se vzro po domovini in po svetu, da bodo našli odgovor. Pa ne samo odgovor! Treba je najti lek proti temu zlu. Kajti kdo izmed vas, kmetški očetje in matere, vprašam vas, slovenski delavci in delavke, kdo izmed vas bi dovolil, kdo si upa samo misliti, da bi

400 naših deklet

za denar morale po svetu prodajati svoja uboga telesa?!

To je vprašanje, ki ne skeli samo tam doli ob Tisi! To vprašanje je iz dneva v dan bolj pereče tudi pri nas v Sloveniji. Kajti pri nas nastaja isto strašno razmerje. Zemlja nam je na tesno odmerjena, ljudi je obilo, kruha malo. Slika iz Ade, vasi ob Tisi, nam ni tuja. Spremenjene so pri nas morda njene barve, njeno bistvo pa živi. Že danes živi, če bo pa kmetstvo bolj propadlo, bo ta slika še strašnejša.

Ta strašni pogled na vas, kjer propade kmetški življenjski in ga tek življenja pahne v naročje kapitalu, ki ne pozna več kmeta, ki ne prizna več dela, vpije do neba, kako potrebno je kmetstvo kot idejna sila uravnovešenja odnosov v človeški družbi.

Kdo ima pogum preslišati ta klic?!

V boj proti slabemu časopisju!

Ko smo zadnje nedelje in praznike poslušali po cerkvah pridige, smo pač slišali vsakoletno agitacijo za dobro časopisje. Povsod se je priporočalo samo dobre časopise. Izgledalo je potem takem, da imamo tudi slabe časopise v naši mili domovini.

Kot kmet sem si predstavljal, da brezverskih časopisov pri nas ni. Toda, gospodje so raz prižnice oznanjevali, da mora vse slabo in brezversko časopisje izginiti do poslednje številke iz fare. Torej po mnenju gospodov slabo časopisje le obstoja.

Reči moram in priznati, da sem tudi jaz teh misli, da mora tak časopis takoj izginiti iz fare in do poslednjega, ki se sklicuje na strogo verska načela, zraven pa obrekuje svojega bližnjega in ga blati, da bi ga pes ne po-

vohal, dela in seje sovraštvo po deželi med sosedi in prijatelji ter povzroča razdor med zakonci, starši in otroki.

Gospodje, v tem oziru se z vami strinjam, da je tak časopis nesreča za ljudstvo, strup za narod, kuga za človeštvo in grobokop za krščanstvo.

Tak pokvarjen časopis zavaja ljudstvo in ga demoralizira. Kajti, ljudje pridejo v zablodo in mislijo, da je posamezniku tudi dovoljeno vse ono, kar sme časopis, ki se sklicuje na svojo versko podlago, pa nekaznovano pljuje na svojega bližnjega, mu krađe dobro ime in povrhu ga še gospodarsko uničuje, da je torej tudi posamezniku vse to dovoljeno in da mu je vse odpuščeno samo da je pod okriljem onih, ki se

skrivajo za strogo verska načela in pod tem plaščem uganjajo največje grdobije.

Zakaj je še potrebno, da izgine tako slabo časopisje iz kmetijskih in delavskih domov? Zato, ker ljudstvu ne pove čiste resnice, ker mu ne pove, da se danes bje boj na celi črti med ljudstvom, ki je izkoriščano, izmzgano ter teptano na vseh koncih in krajih in na drugi strani med tistimi paraziti, zajedalci ljudstva, ki so si nagromadili od delovnega, poštenega in vernega človeštva ogromna bogastva. Med temi zajedalci so zbrani poedinci vseh ver in narodnosti in vlada med njimi vzorna sloga.

Tako zvano katoliško časopisje pa trdi nasprotno, sklicujoč se na strogo verska načela, da se bje boj med vero in brezverskim komunizmom.

Delavce, ki se borijo z edinim orožjem, ki ga imajo na razpolago, to je z zakonito dovo-

ljenimi stankami, da si priborijo boljši košek kruha, imenovano časopisje blati, da prireajo po tovarnah komunistične tečaje.

Torej, gospodje, kot kmet se vam pridružujem v boju proti slabemu časopisju, ki ljudstvo zavaja v temo in sužnost.

Dajmo našemu kmetu in delavcu kakor tudi vsemu delovnemu ljudstvu primerne čtiva, da mu po svojih močeh pomagamo do resnice in človeškega življenja.

Gospodje, vem da je borba zoper slabo časopisje težka. Tudi plevel je težko zatreti na njivi. Težje je zatreti plevel kot zlahka rastlino.

Morda bi pa vi z vašo avtoriteto mogli le vplivati, da se imenovano slabo časopisje, ki se skriva za strogo katoliška načela vsaj poboljša, kar bi bilo slovenskemu ljudstvu v veliko moratno in gospodarsko korist.

Tomaž.

Dva moža

V Beethovnovi ulici v Ljubljani stoji velik dom. Ob vhodnih vratih stojita na vsaki strani dva moža, ki na svojih ramah nosita celo hišo. Ta dva moža gotovo nekaj predstavljata, ne le sebe, temveč skoraj še bolj svoje delo.

Stvar je bila že od začetka vidna. Ko so kopali temelje, so žuljave roke poganjale v zemljo krampe; lopate so grabile in odmetavale in voz za vozom je odvažal prst ali kamenje. Spodaj v jami se je znojil delavec; zgoraj na cesti je kmetov sin, je njegova živina odpravljala delo. Zmeraj sta bili pri delu ta dva moža, ki so jih ob koncu, dovršitvi stavbe še posebej odlikovali s spomeniki.

Ko je zadnji okorni čevljev zapustil to hišo, pa še stvari ni bilo konec. Zdaj so čisto drugi ljudje začeli prihajati vanjo. Nič niso bili podobni tistim, ki so obširni dom spravili pod streho.

Uboga moža!

Tako že od nekdaj postavljata hiše, palače, gradita ceste in železnice. Redko kdo se toliko spomni nanju, da bi jih v kamnu pokazal. Toda podoba, ki ju kaže, kako nosita breme zidovja, je resnica z dna, ki kriči do neba.

Če gre procesija na goro, strmina steze ne pusti vseh hkratu na vrh. Prednji se s ponosom obračajo, ko jih vidijo toliko še za seboj. Toda končno se vsi zberejo na vrhu in postanejo spet eno.

Ta dva pa, kmet in delavec, sta vedno v procesiji, toda tudi vedno zadaj. Na vrh nikoli ne prideta, zmeraj jima je zastavljeno.

Zakaj?

Katoliški slovenski učenjak dr. Andrej Gosar pravi, da je temu kriv današnji družabni red. Nekoliko napačno je postavljena beseda »red«; v resnici je to stanje. To stanje zagovarjajo kapitalisti, ljudje, ki imajo v rokah denar, banke, rudnike. Tudi cerkve priporočajo le nekakšno »omiljenec« tega reda v korist izkoriščanih, do čim bi naj v glavnem ostal. V kapitalističnem družabnem stanju ni bilo vedno tako hudo kot je danes. Toda kakor je bolezen vedno hujša, tako tudi kapitalizem vedno več terja od človeka. Vzame mu svobodo glasovanja in združevanja v politiki, potem mu spodreže gospodarski obstoj in ga povsem zasujeni, tako da mu daje toliko jesti, kolikor je potrebno, da ne pogine. Vzame mu možnost izobraževanja; pošilja ga sicer v šole, uči ga pa toliko, da nikdar ne bo segel preko spoznanja črk, da zlasti nikoli ne bo zahrepenel po svobodi.

Kapitalizem je večni mlin in kmet ter delavec stresata vanj žito. Kruha pa pride zanj ven, da ne omagata. Ostalo je sad kapitalistovega razuma.

Poštenje

Za kmeta in delavca ne bi ostalo tako malo in za kapital ne tako veliko, če bi vladalo poštenje. Nepoštenost je stara gotovo vsaj dvatisoč let in noben svetovni dogodek je doslej ni mogel preobraziti.

Ko je na Bolgarskem Stambolijski združil kmetijski narod v boju za poštenost, so ga razmesarili. Njegove učence že deset let preganjajo, zapirajo in ubijajo. Stefan Radič je s krvjo plačal svojo borbo za pravičnost, ki je samo drug izraz za poštenje. Severni narodi so srečnejši, tam se kmetijske in delavske stranke svobodno razvijajo in delajo v korist svojih stanov.

Tudi mi

otresamo z ramen prve strahove, ki so bili težki, kakor hiša na ramah. Tudi mi spoznavamo, da smo vsak zase nekaj, da smo vsi skupaj mnogo, vsi združeni in povezani v enotno voljo — pa vse!

Med kmetom in delavcem kmalu ne bo več sporenja o tem, kdo je večji proletarec. Oba sta ob vse, oba morata dobiti vse nazaj.

Ta dva moža, ta dva bosta nosila zidovje zase!

Dopolnilni davek k zemljarini

se zniža pod naslednjimi pogoji: 1. če se davčni zavezanec bavi samo s kmetijstvom; 2. če obdeluje svoje posestvo sam ali s člani svoje rodbine; 3. če šteje rodbina takega davčnega zavezanca več kakor pet članov; 4. če dopolnilni davek pri zemljarini ne presega 5000 Din in 5. če predloži v odrejenem roku prijavo na predpisani tiskovini.

V smislu zakona se ne smatrajo za člane hišne zajednice osebe, ki so stalno odsotne (ki se šolajo, uče obrti, zdravijo, služijo vojaški rok ali slično), osebe, ki se bavijo tudi z industrijo, trgovino ali kakim drugim poslom, ki se zanj plačuje pridobnina, ter osebe, ki so v javni ali privatni službi, kakor tudi žene in otroci oseb, ki plačujejo pridobnino, ali so v javni ali privatni službi, in končno domača služinčad in nametščenci. Davčni zavezanci, ki imajo pravico do znižanja, morajo vložiti prijave na predpisanih obrazcih do 31. januarja t. l. Prijave, ki se bodo vložile po tem roku v naslednjih 15 dneh, se bodo upoštevale le tedaj, če se zakasnitev skupaj z vloženo prijavo opraviči s posebno tehničnimi razlogi: pozneje vložene prijave pa so sploh ne bodo obravnavale.

Prijave je vložiti pri pristojni občini. Na zahtevo davčnega zavezanca izpolni prijavo tudi občina po prošilčevi napovedi.

Frančiškani proti radičevcem

V Sarajevu izdajajo frančiškani vsako leto »Kalendar sv. Antea. Koledar ureja frančiškan dr. Edvard Žitič.

V letošnjem koledarju je med drugim objavljen tudi spis frančiškana dr. Otona Knezo-
viča. V njem razpravlja imenovani o raznih sodobnih ideologijah in prihaja do zaključka, da more rešiti današnje človeštvo samo krščanstvo. Odločno odklanja vse ideologije in tudi ideje bratov — Radičev.

Vsekakor značilen pojav, ki priča, da se je na Hrvaškem zadnji čas marsikaj spremenilo. Saj vemo, da še ni dolgo tega, ko je hrvaški katoliški tisk slavil Radičevo krščanstvo!

Verski boji v Indiji

V bližini neke krščanske cerkve v mestu Mysore (Indija) je prišlo te dni do spopada med krščanskimi in muslimanskimi Indijci.

Posredovati je morala policija, ki je bila prisiljena seči po orožju. Trije ljudje so bili pri tem ubiti, 12 pa je bilo ranjenih.

Vzrok spopada so bile govorice, da so kristjani ugrabili nekaj otrok. Muslimani so v jezi razbili in uničili več svetniških podob.

Nove zmede na Kitajskem

Komaj se je pomiril upor generala Cansuelianga, je v Sianfuju izbruhnil nov vojaški upor. Mesto je v rokah ekstremnih elementov, ki zahtevajo vojno z Japonsko.

Upor vodi general Jang Hu Čeng. V posebni spomenici odreka nankinški vladi pokorščino in pomoč, dokler vlada ne spremeni svojega stališča do Japonske. Boje se, da bo general za svojo armado pričel rekrutirati ljudi v množicah kitajskih razbojnikov. Baje je upor v zvezi tudi z okolnostjo, da general Cansueliang še ni izpuščen v svobodo, čeprav je bila razširjena vest o njegovi popolni osvoboditvi in celo povišanju. —

Demonstracije v Nemčiji

Poljski listi poročajo, da je prišlo v Münchenu in drugih večjih nemških mestih do velikih demonstracij proti pošiljanju nemških čet v Španijo.

Povod za demonstracije so dale vesti, da so nemške čete na španskih bojiščih utrpeli velike izgube. Za vojno je pač treba denarja, orožja in mnogo, mnogo — kruha!

Nov vojni zakon v Italiji

Ministrski svet v Rimu je te dni sprejel načrt novega vojnega zakona. Po tem ima vlada pooblastilo, da določa smernice v vojni in tudi določa, kako naj se Italija ravna v primeru nevtralnosti.

Po splošni sodbi zakon nima nobene zveze s trenutnim mednarodnim položajem, pač pa izroča vladi del oblasti, ki je doslej pripadala kroni.

Jugoslovani — ustreljeni v Španiji

Pred časom jo je popihal iz Zagreba osmošolec Mirko Sekso, sin sodnega nadsvetnika v Banja Luki. Fant se je na neki italijanski ladji vtihotapil v Španijo, kjer je hotel vstopiti v armado španske vlade.

Usoda je hotela drugače. Vtaknili so ga v armado generala Franca. Odtod je hotel pobegniti k vladnim četam, a beg se mu je izjalovil. Te dni so starši prejeli iz Toleda obvestilo, da je bil njihov sin pri poskusu prebega — ustreljen. Z dijakom v družbi je bil tudi neki Franjo Alamah iz Titla. O njem doslej ni nobenih poročil.

Doma in drugod

Okrog sporazuma

Javnost pričakuje, da se bodo v kratkem pričeli razgovori med predstavniki KDK in JRZ, to se pravi med dr. Vlako Mačkom in dr. Milanom Stojadinovičem. Razgovori se bodo vršili okrog vprašanja sporazuma samega in o vprašanju izvedbe morebitno doseženega sporazuma.

Zahteve dr. Vl. Mačka tako glede bistva sporazuma in glede načina izvedbe istega so vsej jugoslovanski javnosti dobro znane. Dr. Vl. Maček jih je nešteto krat ponovil predstavnikom jugoslovanskega in tudi inozemskega političnega življenja. Vladimir Radić je izjavil dopisniku beograjskega »Vremena«, da dr. Maček od svojih zahtev ne more popustiti. Ravnotako je dodal, da hrvatski kmetje nestrpno pričakujejo sporazuma, ki naj se hitro in nujno izvede že zaradi mednarodnega položaja, ki je zelo napet.

Pri takem stanju bi bilo mogoče priti do sporazuma samo na ta način, da JRZ sprejme v celoti zahteve dr. Vl. Mačka.

Med beograjsko združeno opozicijo in med dr. Mačkom so se vodili razgovori več kot leto dni pa niso prišli niti koraka bližje rešitvi.

Znano je, da stoji tudi JRZ na povsem drugačem stališču kakor dr. Maček in si zamišlja rešitev hrvatskega vprašanja na zakonit način, da se izogne vsakemu pretresljanju.

Gledišča beograjske Združene opozicije in JRZ so precej različna. Zato bo morala JRZ podvzeti velike napore, ako bo hotela imeti več uspehov kot beograjska združena opozicija pri razgovorih z dr. Vl. Mačkom, oziroma Kmetsko demokratsko koalicijo.

Opozicijski nar. poslanci

iz Srbije, ki so bili izvoljeni na listi dr. Vl. Mačka, so imeli te dni v Beogradu sestanek. Sestanka se je udeležilo sedem narodnih poslancev in pripadajo beograjski združeni opoziciji. Na sestanku so se poslanci razgovarjali o političnem položaju in o njihovem morebitnem prihodu v narodno skupščino. Sklepa niso napravili nobenega, razven da se bodo večkrat sestajali.

Pomoč zadružništvu

V nedeljo se je vršila v Celju seja banovinskega odbora JRZ, ki mu je predsedoval minister b. p. g. dr. Miha Krek. Med drugimi stvarmi so na seji razpravljali tudi o uredbi o likvidaciji kmetskih dolgov in o našem zadružništvu. Po poročilih je bila sprejeta resolucija, ki pozdravlja uredbo o kmetski zaščiti ter priporoča »somišljenikom in javnosti naj uredbo izvršujejo, merodajni činitelji pa naj jo z vso potrebno uvidevnostjo izvajajo«.

Glede zadružništva pravi resolucija, da naj se »z javnimi sredstvi obnovi likvidnost našega zadružništva, kakor so to storile druge države za svoje zadružništvo.«

Upati je sedaj, da se bo priskočilo na pomoč našemu zadružništvu, ki baš sedaj preživlja najtežje čase.

Skofovsko konferenca

V Zagrebu traja že od petka preteklega tedna konferenca katoliških škofov, ki ji prisotvuje tudi papeški nuncij v Beogradu g. Pelegrinetti.

Kaj se godi po svetu

Špansko vprašanje, ki se je skraja zdelo in je tudi bilo izključno španska notranja zadeva, dobiva vedno bolj mednarodno lice. S tem pa postaja tudi vedno zanimivejše in važnejše za vso Evropo.

V posebnem članku, ki ga danes končujemo, smo pokazali na jedru španskih homatij. Med tem so v ta notranji spor posegli tuji interesi in tuje sile, ki jim je špansko bojišče samo

izhodišče za dosego lastnih ciljev

Tu je v prvi vrsti Nemčija. Odkar si je ta država po vojni gospodarsko-politično in vojaško opomogla, gre korakoma proti cilju: kolonije hoče dobiti za vsako ceno!

V tem prizadevanju ji je do neke meje in mere zaveznica Italija. Med nemškim in italijanskim diplomatskim delom pa je velika razlika. Italija je izza svojega postanka menda diplomatsko najspretnjša država v Evropi. Uspehi njene diplomacije so pač izredni.

Nemčija je v tem oziru okornejša in nasilnejša. To dokazuje tudi njeno postopanje v Španiji. Njej ne gre za nacionaliste ali marksiste, temveč za nemške interese v Španiji. Ker nima kolonij, bi si rada to državo tako podredila, da bi ji vsaj za prvi čas nadomeščala — kolonijo.

General Franco s svojim podvigom ni uspel. Krilatice o raznih bav-bavah niso potegnile in vlečejo vedno manj. Niti v tujini ne vlečejo, še manj pa morejo vliči generalovi armadi onega borbenega duha, ki odloča o vojnih uspehih.

Spričo takega položaja se je Nemčija naveličala čakati. Zavoljo domačih, notranjih razmer se je morala naveličati. Začela je delati na lastno pest in pošiljati svoje čete v Španski Maroko (španska kolonija v Afriki). S tem pa je zadela v sršenovo gnezdo. To ni več samo španska zadeva, tudi ne samo špansko-nemška, ampak je poseganje v francoske in angleške kolonijalne interese.

Pri skledi in pri denarju se ljubezen neha. Od tod spričo nemškega ravnanja tako razburje-

nje v Franciji in Angliji. Ladje raznih držav križarijo zdaj tam blizu Španije in severne Afrike. Položaj je vedno bolj napet. In boj se bije sedaj dejansko med delom nekdanje Velike an-

Slika predstavlja prestolonaslednico Holandije princezo Julijano, katera se je te dni poročila z nemškim princem Bernhardom von Lippe-Bisterfeldom v Haagu

tante in med Nemčijo, ki jo — kolikor ji to narekuje lastna korist — podpira Italija.

Kakor v vsaki borbi, se tudi tu položaj vsak trenutek menja. Težko je reči, kakšen bo konec. Lahko je mogoče, da pride do kompromisa, do sporazuma, ki ga bo bržkone plačala — Španija. Mogoče pa je tudi, da se stvari zasujejo drugače. Nemara bo Evropa primorana s silo dopovedati Nemcem, da ni mogoče priti — z glavo skozi zid.

V španskih bojih samih ni bistvenih spre-

memb. Obe stranki poročata o uspehih, a Madrid je le še v rokah vladnih čet. Iz Barcelone pa sporočajo, da so vladne čete po uradnih ugotovitvah doslej sestrelile 71 nacionalističnih bombarderskih letal. Vsa ta vojna letala so bila nemškega izvora.

Norveška je obvestila vlado generala Franca, da smatra polaganje min pred španska pristanišča za protizakonito. Zato bo general Franco odgovoren za vso morebitno škodo, ki jo bodo morda v španskih vodah utrpele norveške trgovske ladje.

Holandska kmetska dekleta po svaki so oznanjajo od vasi do vasi radostno vest, da se poroči prestolonaslednica princeza Julijana

Zarota na Japonskem

Po poročilih japonskega zunanjega ministrstva so tamkajšnje oblasti odkrile obširno zasnovano zaroto. Takoj so zaprli 350 komunistov, ki so delovali na Japonskem, na Formozi, Koreji in v Šanghaiju.

Zarota sega baje že štiri leta nazaj. Oblastem je bilo znano, da se med delavci in kmeti snujejo tajna društva s prevratnimi nameni. Zarotniki so po teh poročilih nameravali porušiti važne vojaške naprave, zasesti radijske oddajne postaje in izropati banke.

Spor med Turčijo in Francijo radi Aleksandrette še ni končan, upati pa je, da pride do sporazuma.

Poljska se zadnje čase politično zopet močno približuje Franciji.

Proti Češkoslovaški razvijajo nemški (rajhovski) listi silno gonjo, tako da se je čutil celo angleški tisk primorane, oglasiti se k besedi: Veliki londonski listi z vso resnostjo priporočajo Nemčiji, naj preneha s svojim hujskanjem proti Češkoslovaški. Nemčija naj pomisli, kako je tudi Anglija interesirana na tem, da vlada v Srednji Evropi mir. Ta svoj interes bo znala Anglija tudi zavarovati in ga z vsemi primernimi in potrebnimi sredstvi braniti.

Hud udarec koroškim Slovincem

Kakor poročajo, bo stopil v Avstriji novi mladinski zakon že s 1. aprilom letos v veljavo.

Po tem zakonu bodo razpuščena vsa slovenska društva, ki so plod deset in desetletnega dela in edino ognjišče slovenske besede in slovenske kulture v Avstriji.

Na razpust pritiska sama koroška deželna vlada, ki je na okrajne glavarje pritisnila, naj razpošljejo slovenskim društvom okrožnico ter jih pozovejo, da se »prostovoljno« razidejo.

Take svobode je deležen na Koroškem slovenski kmet. Gre namreč v prvi vrsti za kmeta; kajti le na kmetih sta res ohranjena slovenska beseda in slovenska zavest.

Kako pa se godi Nemcem pri nas? Ali ne

bi bilo prav, če kdaj vrnemo milo za drago in dopovemo sosedom, da z narodnostno nestrpnostjo v znatni meri škodujejo nazadnje tudi sebi?!

Papeževa bolezen

Papežovo zdravstveno stanje se je po kratkem zboljšanju zadnji čas zopet poslabšalo. Peša mu srce in mora bolnik večkrat dobivati injekcije. Pred kratkim je bila razširjena vest, da postane v primeru papeževe smrti njegov naslednik neki kardinal iz Amerike, torej ne Italijan. V kolikor je ta trditev v skladu z resnico, seveda ni mogoče povedati.

Italijani in Abesinke

Fašistična vlada v Rimu je izdala zakon, po katerem bodo strogo kaznovani oni italijanski kolonisti, ki so se naselili na podjarmljenem abesinskem ozemlju in ki bi se oženili z Abesinkami. Zakon stremi za tem, da ohrani čistoto italijanske rase.

Starešina gasilstva se poslavlja

Pred časom smo že omenili, da je bila razrešena vsa uprava gasilske zajednice v naši banovini. Edina izjema je bil tedaj zaslužni starešina Josip Turk, ki je ostal na svojem mestu.

Za praznike je dobil tudi on primerno božično darilo v obliki — razrešnice. Značilne so njegove besede, ki jih je ob slovesu zapisal slovenskim gasilec. Radi njih vsestranske tehtnosti jih tudi mi objavljamo v celoti:

Razrešitvi zajednične uprave v začetku novembra l. l. je naravno sledila tudi moja 21. decembra. Moral sem se umakniti na višje povelje po več ko štiridesetletnem delovanju, ker sem dosledno odklanjal biti starešina brez dolžnosti in pravice le na papirju.

Ta viteška organizacija mi je bila poleg sokolstva v življenju najvišji ideal; njej sem posvečal vso svojo ljubezen in življenjske sile, da bi jo povedel do vedno višjega razmaha, popolnosti in udarnosti v cilju njene vzvišene naloge, ki jo izpolnjuje v blaginjo svojemu bližnjiku ob vsaki sili in nesreči.

V teku desetletij je naša gasilska armada iz majhnih početkov narasla do mogočne višine preko 30.000 rednih članov in tako predstavlja v naši Jugoslaviji dobro polovico vsega članstva.

Ob slovesu se iskreno zahvaljujem svojim dragim tovarišem za dolgoletno sodelovanje kakor tudi za neomajno zaupanje in bratsko ljubezen, katere sem bil deležen v obilni meri ves čas svojega delovanja na tem položaju. Hkratu pa želim našemu slovenskemu gasilstvu vedno večji in lepši razmah k čim višji popolnosti, v bratski slogi in ljubavi, da doseže vse one visoke smotre, katere mu je zažrtal s svojim organizacijskim zakonom naš nepozabni blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj. Pomozi Bog!

S tovariškimi pozdravi

JOSIP TURK.

bivši starešina zajednice.

Mladina na vasi

Delovni načrt

za organizatorično in prosvetno-kulturno delovanje Društev kmetijskih fantov in deklet v jesensko-zimski dobi

1. Tečaji.

a) Prosvetno-gospodarski tečaj

Za splošno izobrazbo članstva je ta tečaj najbolj prikladen, ker se predavanja vršijo postopoma v gotovi dobi. Da je udeležba omogočena vsem, se vrši samo ob večerih trikrat na teden, skozi dva meseca. Ako pa ni na razpolago dovolj predavateljev, se lahko tudi skreči. Za ta tečaj si izberite in določite predavanja iz našega seznama »Za izobrazbo naše vasi« in sicer iz različnih panog, tako iz kmetijske ideje, organizacije, politike, kulture, gospodarstva in raznih socialnih vprašanj. Ti tečaji z izbranimi predavanji naj bi imeli značaj nekakšne kmetijske univerze, kjer bi udeleženci dobili osnovne pojme o vseh vprašanjih javnega življenja. Za predavatelje poskrbite sami v svoji okolici. Pri tem upoštevajte zmožne društvene člane in članice, učiteljsvo, zdravniške in živinozdravnike, kmetijske strokovnjake in druge izobražence. Ne pozabite tudi na zmožne gospodarje, ki so sposobni predavati. V kolikor pa si sami ne morete pomagati, se obrnite na svoj pododbor ali pa na Zvezo.

b) Zadružni tečaj

Kljub temu, da obstoja pri nas mnogo in raznovrstnih zadrug, naši ljudje še vse premalo poznajo osnovne pojme in idejo zadružništva. Je pa ta stvar tako važna, da jo morajo na vsak način naša društva propagirati in seznaniti z njimi, če že ne starejše, pa vsaj člane in članice. Tečaj traja en dan in obsega dve predavanji. Prvo o pomenu in nastanku zadrug, o načinu ustanovitve in delovanja. Drugo predavanje pa o raznih vrstah zadrug in o njih funkcijah ter vplivu na kredit in gospodarstvo. Za ta tečaj se obrnite na Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani, Pražakova ulica 11, ki vam bo na prošnjo poslala predavatelja za omenjeni tečaj brezplačno, ali pa vam svetovala, kam se lahko obrnete v tej zadevi. Kjer pa imate v bližini zadružnega veščaka, tam je zadeva še mnogo lažja.

c) Kmetijsko-strokovni tečaj

Ni glavni namen naših društev, da se bavijo s strokovno izobrazbo svojih članov, vendar je potrebno, da tudi v tem pogledu prispevajo svoje. Ta izobrazba ne sme nikakor iti naprej po tiru prejšnjih metod (načinov), s katerimi se je slepo priporočalo intenzivno pridelovanje vsega, kar raste na slovenski zemlji. Prav tako so se tudi in se še slepo priporočajo razna umetna gnojila brez ozira na to, če se izplačajo. Danes so drugi časi, ki zahtevajo povsem drugih načinov in postopkov. Zato naj gre strokovna izobrazba v tem pravcu, da bodo naši člani in članice dobili tiste nasvete, od katerih bodo imeli tudi dejansko korist. Pridelovali vse od kraja, se danes ne izplača več. Zato bomo posvečali skrb tistim poljskim in drugim kulturam (rastlinam, sadežem), ki imajo še najboljšo ceno, ki se najlažje prodajo, ki zahtevajo najmanj truda in stroškov in ki v dotičnem kraju najbolje uspevajo. Tudi umetna gnojila bomo kupovali in trosili le takrat, kadar nam bo račun pokazal, da se bo to izplačalo. Ta preokret v kmetiskem gospodarstvu je nujen in zato naj bodo tudi ti tečaji vodeni v tem pravcu.

Kmetijsko-strokovni tečaj se vrši po trikrat na teden ob večernih urah skozi dva meseca. Vsak večer pa po dvojce do troje predavanj. K sodelovanju pritegnite sposobne člane in članice, starejše gospodarje in gospodinje iz svoje okolice, nato učiteljsvo, živinozdravnike in dru-

ge kmetijske strokovnjake. Program si prikojite po svojih potrebah in po načinu gospodarstva v posameznih krajih. Naslov predavanj izberite iz našega seznama »Za izobrazbo naše vasi«. Kjer bi ne bilo mogoče dobiti toliko predavateljev, tam program tečaja skrečite po nujni potrebi.

č) Dramatski tečaj

Potrebo po dramatskih tečajih opažamo že dalj časa in je radi tega treba, da v tem oziru storimo potrebne korake. K programu tega tečaja spada šminkanje in režisiranje. Oboje je za uspeh vsake igre zelo važno. Tečaj traja dva dni, in sicer dopoldne teoretičen in popoldne praktičen. Za prireditve naj se vedno skupno zavzame več naših društev, ker pri enem samem društvu običajno ni toliko igralcev, da bi se izplačala prireditve. V prvi vrsti pa naj se za prireditve dramatskega tečaja pobrigajo okrožja in pododbori. Radi voditeljev teh tečajev se obrnite najprej na sposobne ljudi v domačih krajih, ako jih pa nimate, stopite v stik s pododborom ali z Zvezo.

d) Gospodinjski tečaj

Te tečaje prireja banska uprava in so tromesečni. Prošnje se vlagajo na bansko upravo, kmetijski oddelek, in sicer za več mesecev naprej. Tečaj je brezplačen, to se pravi, banska uprava da na razpolago kuhinjski inventar in učne moči. Udeleženk mora biti dovoljno število. Slednje skrbijo tudi za potrebna živila, katere se rabi za pripravo hrane. Prireditelj (društvo) pa preskrbi primeren prostor, kjer se tečaj vrši, in za stanovanje učnih moči, za kujačo in razsvetljavo. Tistim, ki se za ta tečaj zanimajo, pošljemo na zahtevo natančnejša navodila.

e) Kuharski tečaj

Ta tečaj se lahko priredi v lastni režiji (upravi, vodstvu) in traja, ako se vrši vsak dan, 8 do 14 dni, če se vrši le ob večernih urah, pa mesec dni. Glavna panoga v tečaju je kuhanje, vendar se lahko vrši pouk v manjši meri tudi o zdravstvu, šivanju, mlekarstvu, vrtinarstvu, živinoreji itd. Učne moči se preskrbijo v okolici, ki pa morajo imeti dovoljno izobrazbo za vodstvo imenovanega tečaja (absolventke gospodinjskih šol). Ako pa v posameznih krajih ni na razpolago strokovnih moči, se je treba obrniti na sosednja društva ali pa na Zvezo in pododbor. Društvo nosi stroške za učno moč, ki naj bo po možnosti brezplačna, razsvetljavo in za razna živila, ki se rabijo pri tečaju. Za ostala predavanja pa si preskrbite druge izobražence, ki obvladajo eno ali drugo stvarino.

(Dalje prihodnjič.)

Kmetijski fantje v organizatorični šoli

V lovski sobi hotela »Hubertus« v Celju je bil preteklo nedeljo zvečer z uspehom zaključen tridnevni prosvetno organizatorični tečaj. Lepo število fantov, ki so jih v tečaj poslala Društva kmetijskih fantov in deklet iz celjskega okraja, se je usposobilo za zmožne društvene voditelje in druge funkcionarje.

Tečaj, ki je po svojem številu že tretji, se je pričel v petek 8. januarja ob 8. zjutraj. Otvoritev besedo je imel tajnik Pododbora Aleksander Turnšek, ki je pozdravil zastopnika oblasti g. Rupreta, kateri je bil tudi na tečaju ves čas navzoč, predsednika Zveze Ivana Kronovška ter tečajnike, katerim je razložil namen prosv. org. tečajev. — Dnevno se je vršilo po šest preda-

vanj; razen tega so si tečajniki prvi dan ogledali tiskarno, drugi dan zanimivosti celjskega muzeja, tretji dan pa so si ogledali zemljiško knjigo. Ker je tečaj trajal tudi skozi nedeljo, so se fantje skupno udeležili sv. maše. Zvečer so enkrat posetili tudi kino. V vzoren red in disciplino, kar je pri vsaki šoli nujno potrebno, so se tečajniki kaj hitro vživeli. Razum in trdna volja fantov po izobrazbi je mnogo pripomogla k tako sistematični izpeljavi celotnega tečaja, ki se je po svoji vsebini zlasti letos še prav posebno odlikoval.

Gmotni prispevki društev in posameznikov so bili plodonosno vloženi, saj so imeli učeči se fantje brezplačno hrano in stanovanje. Razen tega pa bodo ti fantje v mnogih krajih pospešili in pomnožili društveno delo, ponekod bodo še celo orali ledino, povsod pa — v svojem privatnem in javnem življenju gradili mrežo kmetijske misli!

Vojnik

Občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet v Vojniku v nedeljo 10. t. m. je dokazal, kako veliko zanimanje za naš kmetijsko-mladinski pokret je v našem kraju. Nabito polna društvena soba v kavarni Eler je krepko manifestirala za vzvišeno idejo kmečke mladine.

Udeležba na občnem zboru je bila nad vse pričakovano ogromna. Vsi zbrani tovariši in tovarišice so pozorno sledili poročilom funkcionarjev in odobraval njihovo delo v preteklem poslovnem letu. Izvoljen je bil soglasno stari odbor, poživljen z nekaterimi mladimi agilnimi člani.

Sprejet je bil predlog, da se priredi na pustno nedeljo veliko pustno veselico in za Veliko noč tečaj za barvanje pirhov ter da ženski odsek pripravi gradivo za razstavo ženskih ročnih del.

Občni zbor, ki je trajal polne tri ure, je bil zaključen v splošnem navdušenju.

Moravče

Društvo kmetijskih fantov in deklet je vpriporilo na Silvestrovo komedijo »Bucek v strahu«. Po igri se je pričela prosta zabava s plesom. Udeležba je bila prav zadovoljiva in je bilo ljudstvo vseskozi zelo veselo razpoloženo. Uspeh prireditve je bil moralno in gmojno prav dober.

Na Svetih Treh kraljev dan je pa naše delavno društvo vpriporilo na odru Zadrugnega doma »Miklovo Zalo«. Vpriporitev je v splošnem nepričakovano dobro izpadla. Vloge žida Treseglava, starega Serajnika in turškega age so imeli študentje domačini, od katerih je bilo itak nekaj pričakovati; drugi so bili domači fantje in dekleta. Da so bile vloge pravilno razdeljene in tudi podane, je pomembno omeniti, da je vse to učil preprost domač fant, ki je igral glavno vlogo Mirka. Enako dobro se je odrezala Zala in njena največja sovražnica Almira. Vloga župnika je bila tudi učinkovita, a največ smeha sta pa vzbujala Davorin in črednik, ki sta bila kakor nalašč za to. Igraleem je bila izkazana zahvala že s tem, da je dvorana bila do kotečka polna.

Vsak prizor pa je nadvse lepo uspel radi zelo lepe in okusno pripravljene scenerije, ki jo je napravil učitelj Kotnik in mu je treba na tem mestu izreči najlepšo zahvalo. Fantom in dekletom pa: Le naprej! Trojičan.

Ormož

Da naša mladina ne spi zimskega spanja, temveč prav marljivo deluje, je ponovno dokazala s prireditvijo III. prosvetnega organizatoričnega tečaja za fante, ki se je vršil te dni v Ormožu. Tečaj je vodil predsednik Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet za ptujsko okrožje tovariš Joško Tomažič, predavali pa so še: gg. dr. Anton Hrovat, primarij, Ivan Kronovšek, predsednik »Zveze«, dr. Otmar Majerič, zdravnik, Srečko Vitori, učitelj, dr. Adam Ban, odvetnik, in Joško Nardin, veterinar. Predavanja

so obsegala gospodarstvo, pravo, organizacijo, dramatiko in higieno, poleg tega pa so si tečajniki ogledali električne naprave za visokofrekvenčno obsevanje sanatorija Majerič in zemljiško knjigo.

Vkljub poskusom nekaterih »prijateljev« kmetijskega pokreta, da fante odvrnejo od obiska tečaja, je bil obisk zadovoljiv, kar dokazuje, da so fantje vztrajni in trdni ter se ne dajo s praznimi obljubami odvrniti od svoje ideje, temveč se pridno poslužijo vsake prilike, pri kateri si lahko izpopolnijo svojo izobrazbo. Tečaj je lepo uspel.

Od 19.—21. marca se vrši tečaj za dekleta ter naj se tiste, ki želijo tečaj posetiti, čimprej prijavijo! Poleg članic Društev kmetijskih fantov in deklet bodo sprejete tudi druge iz vasi, kjer še organizacije ne obstajajo. Izkoristite ugodno

Sv. Bolfenk pri Središču

Preteklo nedeljo se je vršilo pri nas gospodarsko predavanje o vinogardništvu, ki ga je priredilo Društvo kmetijskih fantov in deklet. Predaval je naš priznani kmetijski strokovnjak in vinogradnik gosp. Jakob Znidarič in Središča. Ker je pri nas izrazito vinorodni kraj, je bilo za isto veliko zanimanje, ter so se ga udeležili mlaj-

Mlatič

Kaj to pomeni?

V neki fari na Dolenjskem so imeli pred kritkim pridigo, v kateri je gospod župnik mledoval, kljub temu, da je zmagala pri občinskih volitvah njegova lista z velikansko večino. Dejal je med drugim, dokler so imeli občino v rokah samostojni kmetje, se je nabralo v pušico vsako nedeljo čez 100 dinarjev, sedaj pa, ko vladajo v občini naši vsega spoštovanja vredni krščanski možje, pa pride v pušico pri vsem mežnarjevem trudu — veste koliko, ljubi moji farani, nič več ko ubogih 6 dinarčkov. Kaj to pomeni, si jaz kot navaden zemljan z žuljevimi rokami in polno glavo skrbi, kako bom preživel številno družino do nove solate, res razločati ne morem. Če bi pa jaz užival čast, da bi smel faranom pridigati magari pred cerkvijo, potem pa bi se upal razvozljati tudi ta zamotani voz.

Ples — na cushi ukaz

Za pobijanje brezposelnosti si je nekdo iz uredništva nekega katoliškega lista izmislil prav ceneno razvedrilo. Sestavil je pregled društev, ki so v adventu priredila kak ples na — Sušaku.

»Slovenski gospodar« ta pregled ponatiskuje. Prekosil je pa v modrosti samega sebe. Pravi namreč, da se vse to godi, ker mladi »poslušajo ruske ukaze«. Čudno, zakaj ne trdi, da so ljudje na Sušaku plesali po zvokih ruskega radia.

Kaj bi n. pr. rekel »Slovenski gospodar«, če bi jaz tule zapisal, da v Ljubljani pijejo v unionski kleti katoliški možje zato, ker »poslušajo vatikanske želje«. Predlagal bi me po vsej pravici v norišnico.

No, čeprav sem samo mlatič, nisem tako kratke pameti, da bi zagrešil tako bedarijo. Zanimalo bi me pa le, če bi kdo sestavil pregled, kateri katoliški verniki največkrat prekršijo cerkveno postno postavbo in zakaj! Kmetje je namreč ne moremo, ker moramo še ob nedeljah precej zategovati pasove, če hočemo ustreči vsem zahtevam »duhovske in deželske gosposke«.

Kosilo za 11.500 dinarjev

Neki fiškal je povabil za božične praznike na Fabce svojega dobrega in zvestega prijatelja, hribovskega kmeta Janeza Klobaso iz Prgarja na kosilo. Fiškal je Janeza pogostil z župo. Zra-

Trte cepljenke

po zmernih cenah, razne domače
sorte na brezhibnih podlagah

Zahtevajte cenike „Trtnice Kmetijske
družbe v Slovenskih Konjicah“

ši in starejši. Pri debati so izrazili željo, da se še sestanemo v dobi, ko se razvijajo razne glivične trsne bolezni, posebno peronospora, o kateri je bilo največ govora, kajti preteklo leto nam je vzela čez $\frac{2}{3}$ pridelka, ki se je pa da le s pravočasnim škropljenjem obraniti. Potrebno bi bilo uvesti poročevalsko in opazovalno službo, da bi se vsem vinarjem naznanil čas, ko se začne bolezen širiti, da bi pravočasno škropili in ne šele takrat, ko je že po navadi prepozno. Tudi tu se bo moralo uveljaviti izrek: kmet pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!

Na praznik 6. januarja sta se poročila tovariš Franček Puklavec in tovarišica Lojzika Štamparjeva, marljiva društvena delavka, člana tukajšnjega društva fantov in deklet in »Lipe«. Mlademu paru želimo v novem stanu obilo sreče!

ven župe pa je bil na nesrečo ubogega Janeza Klobase tudi kopun z ženfom. Poštenjačina Janez Klobasa iz Prgarja ni videl v svojem življenju še nikdar ženfa. Mistil je, da je to nekaj, česar si ne upam povedati, in da mu hočejo s tem servirati pečenega kopuna. Do ušes užaljen je začel Janez Klobasa iz Prgarja v zadregi klicati sv. Urha, tako s strašnim u a, da je pok... zlal vse prte, mize in pohištvo, nazadnje pa kar v obraz še samega prijatelja fiškala.

Ker vem, da vas bo firbec, kaj se je zgodilo potem z Janezom Klobaso iz Prgarja in kako je prišlo do te pet težkih volov predstavljajoče cene za eno župo in košček pečenega kopuna z d...kom, bom povedal najbrže prihodnjič.

Raduj se, Izrael!

Lepo šego so poznali nekdanji Izraelci. Bilo je to vsako petdeseto leto, sveto leto, ko so si med seboj odpustili dolgove. Tako je siromak, če ne na sebi, vsaj na svojih potomcih bil deležen nekaj pravice.

Pri nas in v sodobnem svetu je ta šega umrla. Komaj rahel nadih se je še ohranil, oziroma s krščanstvom prenesel v naše dni. Kakor marsikje, so se pa tudi tu spakedrali oblika, pomen in namen. Ljudje smo se oprijeli pregovora, da je »Bog najprej sam sebi brado ustvaril« in zato — kdor more, odpusti sam sebi dolgove.

Kaj mislite, zakaj tako? Jaz bi dejal: Zato, da oproščen lastnih bremen — laglje drugemu sede za vrat.

Morda sem se zmotil, zdi se mi pa vendar, da sem zadel žebelj čisto natanko na glavo.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

CELJE LJUBLJANA MARIBOR

obrestna mera za vloge znaša

do 5%

za vloge in obresti jamči Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

Dopisi

Smartno ob Savi

Dolgo časa se že nismo mi Šmarčani oglašili v naših kmetijskih časopisih. Pa ne, da bi se kdo drznil misliti, da je šlo naše Društvo kmetijskih fantov in deklet »rakom žvižgate«, kot so to pred časom nekateri prerokovali. No, bridko so se varali. Gotovo bo zanimalo cenj. čitatelje, kaj smo to sezono počeli.

Lansko leto smo imeli 28. nov. lepo uspelo predavanje o temi: »Kmetstvo, temelj nove bodočnosti.« Predaval je pisatelj tov. Ivan Albreht, o katerem se se poslušalci zelo pohvalno izrazili.

V nedeljo, 3. januarja pa smo uprizorili v pevskem domu v Šmartnem igro Manice Komanove: »Prisega o polnoči«. To, ne preveč lahko igro so igralci odigrali tako posrečeno, da jih je občinstvo spremljalo s tolikim zanimanjem kot preje nobene druge. Kdor je bil v dvorani med gledalci, je lahko opazil, da se je tudi na obrazih gledalcev čustveno odigravala ta prekrasna tragedija lepe Anke, hčerke bogatega kmeta Požarja.

Mnogi gledalci so mislili, da so na odru stari rutinirani igralci, ne pa mladi kmetijski diletanti. Seveda moramo tu pripomniti, da je bila tudi režija v skrbnih rokah. Zato gre tudi vsa čast in hvala tov. režiserju, ki je s toliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo učil naše fante in dekleta.

Predstavi je prisostvovala tudi avtorica Manica Komanova.

Domači dogodki

× Obupana neznanka je v nedeljo v bližini postaje na Ježici skočila pod kamniški vlak, ki jo je povozil do smrti. Neznana mladenka, stara komaj kakih 20 let je obležala strahovito razmesarjena takoj mrtva na progi. Truplo so prenesli v mrtvašnico, orožništvo pa skuša ugotoviti, kdo in odkod je mlada obupanka.

× V pretepu je bil v Hrastniku ubit družinski oče, steklar Štefan Uldrijan, ki zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke. Vzrok usodnega pretepa je bil seveda — alkohol. Trije fantje so se po tragičnem dogodku sami javili orožnikom.

× Pri Sv. Marjeti na Dravskem polju so neznani vlomilci obiskali posestnika Franca Ornika in mu odnesli za kakih 3000 dinarjev perila in obleke.

× Na Jesenicah je Kranjska industrijska družba začela izdajati za svoje delavstvo in nameščenstvo lasten list »Tovarniški vestnik«. List bo v 3000 izvodih izhajal po dvakrat na mesec in ga prejema delavci in nameščenci KID brezplačno. To je menda prvi list take vrste v naši državi.

V Kaplji vasi pri Komendi je umrl 5. t. m. Lah Mihael. Bil je odkrit značaj in splošno priljubljen daleč naokoli. Kal bolezn si je nakopal v tri in pol letnem italijanskem ujetništvu, ki ga je v najlepši moški dobi 46 let spravilo v prezgodnji grob. Pokojnik se je udeleževal v vrstah kmetijskega pokreta od vsega početka. Neustrašen borec je bil in prepričan pristaš kmetijske misli, katero je izpovedoval povsod in napram vsakemu. Naročnik je bil Kmetijskega lista in se udeleževal vseh sestankov in sej, ki jih je prirejal kmetijski pokret. Naj mu bo lahka domača zemlja, preostalem pa naše najiskrenejše sočustvovanje.

× Med delom je omahnil in se zgrudil 55letni delavec Albin Petelinšek, zaposlen v neki gramozni jami v Ljubljani. Tovariši so prišli takoj k njemu, a mu niso mogli nič več pomagati. Bil je že mrtev. Med delom ga je namreč zadela srčna kap.

Pred zaključkom igre se je v imenu domačega društva zahvalil občinstvu za obilen obisk tov. Ivan Dovč ter naslovil na zbrano kmetijsko ljudstvo nekaj besedi. Želel je, da ljudstvo še vnaprej z največjimi simpatijami podpira delo te mlade, borbene in neustrašene kmetijske generacije. Nato se je s skromnim šopkom oddolžil avtorici za darovane tantjeme. Ljudstvo je navdušeno pozdravilo tov. Manico Komanovo.

Ob poročanju teh naših uspehov pa moramo še sporočiti, da je tudi koščena roka posegla v naše vrste in nam izrgala izpod našega zelenega prapora tov. Ludvika Dolničarja. V najlepši moški dobi je moral dati slovo življenju, od katerega si je še toliko obetal. Bodi našemu tovarišu in iskrenemu kmetijsko-delavskemu borcu ohranjen v naših vrstah trajen spomin. Njegovi užaloščeni mamiči ter svojcem pa velja naše globoko sožalje.

V nedeljo 17. januarja priredimo v Šmartnem pri »Kebur« kmetijsko večerjo. Po večerji domača zabava. Vabimo naše prijatelje, da nas obiščejo. Začetek ob 6. uri zvečer.

Uprava Kmetijske Matice

je letošnje knjige razposlala vsem poverjenikom in članom. Če bi kdo pomotoma knjig ne prejel, naj to takoj javi po dopisnici upravi Kmetijske Matice v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Uprava ima na razpolago še prav majhno število izvodov Kmetijske matice. Kdor se hoče torej okoristiti s tem odličnim, koristnim in zabavnim književnim darom, naj takoj nakaže Din 24/50, pa bo dobil z obratno pošto 4 lepe knjige.

Sluka po »Jutruc«

Terezija Svetec, zaslužna narodna delavka in častna predsednica litijske Ciril Metodove družbe, ki je pred kratkim v visoki starosti umrla

× Kradel je na debelo in zakopaval svoj plen 25letni potepuški vlomilec Mihael Gumzer iz okolice Slovenske Bistrice. Zdaj so ga zasačili in prijeli orožniki. Gumzer je priznal svoje grehe in tudi pokazal skrivališče nakradenega blaga v nekem gozdu.

Vinski sejem in razstava v Ivanjkoveh se vrši v torek dne 19. januarja v dvorani, tik kolodvora. Sejem traja nepretrgoma od 8. do 18. ure. Na razpolago bodo izvrstna vina iz ormoško-ljutomerskega vinskega okoliša iz leta 1936. in 1935. Cene zmerne.

Ne samo čaj...
„Naš čaj“

je najboljša domača
zeliščna krepilna pijača.
NAS ČAJ
dobite v špec. trgovinah

KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI

Kmetije, zapomnite si in ne pozabite nikdar!

Da je »Kmetijski list« edini tednik v Sloveniji, ki ga izdajajo že 19 let kmetije sami.

Da je »Kmetijski list« vsakemu kmetu in sploh podeželskemu človeku potreben kakor vsakdanji kruh.

Da je »Kmetijski list« za kmeta najbolj informativen list, katerega bi mogla imeti vsaka zavedna kmetijska hiša.

Da je »Kmetijski list« najcenejši tednik, saj stane naročnina za vsak mesec samo Din 2/50, ali celoletno 30 Din.

Ako se zavedaš, da si kmet, pa še nisi naročen na »Kmetijski list«, popravi to pogreško in naroči si ga takoj!

× S petrolejem so se igrali trije Omahnovi otroci v Trsteniku pri Višnji gori. Po nepredvidnosti so prevrnili steklenico petroleja po tleh. Bali so se leskovke, pa so hoteli sledove svoje nerodnosti zabrisati. Zažgali so petrolej, a ogenj je hitro objel tudi najmlajšega, komaj štiriletnega Omahnovega sinčka, ki je bil takisto polit s to tekočino. Najstarejši, 9letni, se je ustrašil in pobegnil iz hiše, srednji pa je pograbil 4letnega bratca in ga zanesel venkaj. Vrgel ga je v vodo, da je tako vsaj na njem naglo pogasil ogenj. Poklicali so zdravnika, a opekline niso bile videti nevarne. Drugi dan pa je otroka — brččas radi prestanega strahu — nenadoma napadla božjast, ki ji je mali podlegel in na večer umrl.

× V Nadolah pri Žetalah je posestnica Marija Mohorko ondan odšla na botrinjo, doma pa samega zaklenila v sobo 3letnega sinčka Franceta. Otrček je iz dolgočasia natrosil iz štedilnika žerjavice po sobi. V sobi je bilo kmalu toliko dima, da se je mali onesvestil. Otroka je še pravočasno rešil smrti sosed, ki je opazil dim, hiša pa je s pohištvo in vsem, kar je bilo v njej, do tal pogorela.

× Pasji kontumac je odrejen za ves ljutomerski srez, ker se je po nekaterih občinah pojavila pasja steklina.

× Poljčanski orožniki so prijeli dva mladoletna vlomilca, 20letnega Ivana in 17letnega Cirila Tacingera, brata, doma iz Štatenberga v občini Makole. Pri svojih vlomilskih pohodih sta kradla vse, kar sta dosegla.

× V Zapogah pri Smledniku je na Tri kraje med rano mašo vlomil v župnišče neznanec, ki je pobral, kar je dosegel, in odpeljal s seboj tudi župnikovega psa. Nato se je podal na Skaručno, kjer je vlomil v Ingličovo gostilno. Odtod so ga pa ljudje prepadli. Sploh se mu je ukradeni pes odtrgal z vrvic in pribežal nazaj domov v župnišče.

× Iz Avstrije je pribežal v uniformi k nam čez mejo avstrijski vojak, 22letni Gregor Vrhovnik. Mejo je prestopil v bližini Dravograda, nakar se je javil našim graničarjem. Vojaško sukno je nosil šele 3 mesece, pa pravi, da ga ta reč ne veseli.

× Strahovit požar je zadnjo soboto divjal v Loperčicah pri Ormožu. Goreti je začelo pri posestniku Antonu Puklavcu. Radi vetra pa se je ogenj razširil še na poslopja sosedov Antona Tropa, Tomaža Zibrata in Franca Horvata. Rešiti je bilo mogoče samo živino iz hlevov, poslopja, živež, stroji in vozovi pa so upepeljeni. Ogenj je brčkone povzročilo nesrečno naključje, škoda pa gre v sto tisoče.

× Na Sladkem vrhu je služkinja trgovca in gostilničarja Jožefa Scheffa tekoma leta polagoma izmaknila v manjših zneskih vsega skupaj 8778 dinarjev gotovine. Svoje dejanje je deloma priznala.

× Najstarejša banjalučanka je te dni umrla. Bila je to 105 let stara Šida Tahirovič, po rodu iz Albanije. Do pred kratkim je bila starka še popolnoma čvrsta in zdrava ter je skoraj do zadnjega še opravljala vsa domača dela.

× **Zenska policija** nameravajo organizirati tudi v naši državi. Zenske policistke naj bi začele delovati v vseh mestih, kjer so banske uprave, in pa v Beogradu. Njih delokrog naj bi obsegal v glavnem pobijanje vlačugarstva in skrb za mladino. Zenska policija se je v podobnem okviru in s sličnimi nalogami že v več državah izkazala kot prav dobra ustanova.

× **Kakih 150 milijonov dinarjev** smo lani v Sloveniji spustili v zrak. Za toliko smo namreč pokadili cigaret, cigar in tobaka.

× **Med pridigo je v cerkvi z nožem oklal** Ivan Orlič v Krapju svojega brata Štefana. Pijani Ivan je komaj ušel, kajti ljudje so ga hoteli linčati.

× **Po 21 letih se je vrnil iz Rusije** Djulbo Lilič, doma iz Rogatice v Drinski banovini. Lilič je v Rusiji iz muslimanske vere prestopil v pravoslavje in se je tudi oženil, tako da se je sedaj vrnil v domovino z ženo in sinom. V kraju, kjer je živel, in v okolici živi še nekaj Slovencev, nekdanjih vojni ujetnikov, a jim oblasti baje ne dovolijo odhoda iz Rusije.

× **V Vrhah je pogorelo** gospodarsko poslopje posestnika Martina Tomšeta z vso zalogo pridelkov. Škoda znaša okrog 35.000 din.

× **Oparil se je 18mesečni delavčev sinček** Franc Štruc v Plintovcu pri Zg. Sv. Kungoti. Otrok se je splazil v kuhinjo, zvrnil nase lonec kropa in se tako opeknel, da je radi tega umrl.

Osrednji problem španske revolucije

Zakaj se kmetске množice v Španiji bore na strani madridske vlade proti generalu Francu

Po tem zakonu je kmet dobil pravico, da se sme naseljevati na neobdelani zemlji, pa tudi na posestvih monarhistov, ki so pobegnili iz Španije. Vsi lastniki zemlje, razen onih, na katerih posestvih so vladale fevdalne razmere, naj bi dobili za zemljo odškodnino. Zemljo dobivajo kmetje ali njihove edinice.

S tem zakonom naj bi bile uničene fevdalne razmere, toda zakon ni nikoli stopil v veljavo. Parlament je sklenil, da zakon stopi v veljavo 1. oktobra 1933. leta. Veleposestniki so ukrenili vse potrebno, da se zakon ne bi začel izvajati. In to se jim je posrečilo. Preden je zakon stopil v veljavo, je prišla veleposestnikom naklonjena vlada z Gil Roblesom na čelu na oblast.

V nekaterih delih Španije so si kmetje vzeli zemljo, ne da bi čakali na zakon. Gil Robles je odredil, da morajo vsi ti kmetje takoj vrniti zemljo veleposestnikom. Tako je bilo rešenih okrog 100 fevdačev z 1.400.000 hektari zemlje.

Pritisk kmetских množic je bil velikanski. Gil Robles je moral izdati nov zakon o agrarni reformi. Po tem zakonu pa so imeli korist samo fevdalci. Dobivali so za zemljo tako velikanske odškodnine, da je španski državi pretel banekrot. Nekateri veleposestniki so z največjim

veseljem sprejeli agrarno reformo, ker so za zemljo prejeli zneske, o kakršnih niso nikoli niti sanjali.

Zato je nerazpoloženje med ljudstvom vedno bolj naraščalo. Prišlo so volitve 16. februarja 1936. leta. Kmetje so se odločili za vlado ljudske fronte. Ta je dobila 272 mandatov, desnica pa 157 mandatov.

Eden prvih ukrepov vlade ljudske fronte je bil ta, da kmet končno dobi zemljo, ki jo je stoletja obdeloval, da končno začne delati zase, a ne za veleposestnike.

Lastniki ogromnih posestev pa niso mirovali. Zbrali so se okrog Gil Roblesa, poklicali na pomoč generala Franca in vse oficirje, ki izhajajo iz vrst veleposestniških družin. Dvigili so orožje proti zakoniti in ustavni vladi, ki je hotela enkrat za vselej ukiniti vse srednjeveške okove v Španiji in izpeljati agrarno reformo v korist revnih kmetov.

Tako je izbruhnil upor 19. julija 1936.

Kmetje so takoj prešli na stran vlade ljudske fronte, ker so bili prepričani, da jim bo samo ta pomagala priti do zemlje. V tem se niso motili. Takoj po uporu je bil razglašen zakon, po katerem se kmetu brez odškodnine

in odkupnine in brez upravnih krivici izroča zemlja.

Vsa posest fevdačev, neprijateljev države, je izročena tistim rokam, ki so zemljo stoletja v znoju obdelavale.

Kmet je končno v Španiji prišel do zemlje. On se tega zaveda in se bo boril do zadnje kaplje krvi proti generalu Francu.

Popolnoma netočna je trditev, da se kmet-ska posestva v Španiji nasilno kolektivizirajo. Kmetu je na prosto dano, da izbira, če hoče še dalje svojih 10 hektarov obdelovati sam ali pa hoče vstopiti v edinico, nabavljati traktorje in orati z njimi ne po 10, ampak po 500 hektarjev.

V onih krajih Španije, ki so še pod oblastjo generala Franca, živi kmet kakor prej. Tam zemlja ni njegova.

Čujte, kaj je rekel general Franco 27. julija 1936. leta nekemu ameriškemu časnikarju o agrarni reformi:

»Nima smisla dajati zemljo revnim kmetom. Prihodnjih 25 let bodo velika posestva sama po sebi razpadla in kmetje bodo dobili zemljo.«

Medtem vlada Larga Caballera ni čakala 25 let. Dala je zemljo kmetu. Zato pa sedaj kmetски sinovi z ramo ob rami z delavci in naprednimi meščani stojijo v rovih okrog Madrida in se bore za novo Španijo. (Konec)

Važnejša radio predavanja

od 17. do 24. januarja 1937.

Nedelja, 17. januarja: 9.45: Verski govor: Ob velikih jezerih srednje Afrike (g. dr. Lambert) — 11.30: Otroška ura (gđ. Manica Komarova) — 17.00: Kmetijska ura: Mala perutničarica Urška pripoveduje Micki (gosp. Alfonz Inkret).

Ponedeljek, 18. januarja: 18.00: Zdravniška ura (g. dr. Anton Breclj).

Torek, 19. januarja: 18.40: Vzgoja volje in značaja (g. dr. Stanko Gogala).

Sreda, 20. januarja: 18.40: Pravna ura: Zakonsko pravo v predhodnem načrtu državljan-skega zakona za kraljevino Jugoslavijo (vseuč. prof. g. dr. Rado Kušej).

Petek, 22. januarja: 18.00: Zenska ura: Žena po trgovskem in obrtnem zakonu (ga. dr. Donata Capuder).

Ščeta, 23. januarja: 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar).

Seimi

17. januarja: v Dobropolju, Petrovčah, Kotredežu, Kapeli, Brežicah, Marenbergu, Kostanjevici, Železnikih, Uncu, na Brezovici, v Cerkljah, Slovenski Bistrici.

19. januarja: v Ptuj, Novem mestu.

20. januarja: v Dovjem, Kočevju, Beltincih, Bučah, Vrenskih goricah, Ljubljani, Sv. Andraž pri Ptuj, Sv. Mohorju pri Podčetrtku.

21. januarja: v Irči vasi, Gradcu pri Črnomlju, Višnji gori, Vidmu ob Savi, na Teharjih.

22. januarja: v Sodražici, Št. Ilju, Mozirju.

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'20
1 nemška marka	Din 17'54
1 avstrijski šiling	Din 8'38
1 švicarski frank	Din 10'—
1 anglešk. funt	Din 212'50
1 francoski frank	Din 2'02
1 češkoslovaška krona	Din 1'52
1 italijanska lira	Din 2'28

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 375—378
7% investicijsko posojilo	Din 83—84
7% Drž. hipotek. banka	Din 88—89
6% begluške	Din 69—70
4% agrarne	Din 50—51
7% Blair posojilo	Din 76—77
8% Blair posojilo	Din 86—87
Privilegirane agr. banke	Din 192—195

Kmetiski hranilni in posojilni dom

— reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daie kratko-ročna posojila

Izvršuje ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Jz tujine

■ Celih 22 let je iskal svoji dve hčeri neki Francoz, ki je moral leta 1914. na vojno. Dekletci sta bili tedaj stari po 5 oziroma 3 leta. Ko se je po končani vojni vrnil domov, ni bilo o hčerkah ne duha ne sluha. Oče je bil potrjen, vendar je vedno upal, da ju prej ali slej še najde. Po 22 letih se mu je upanje tudi izpolnilo. Našel je obe hčerki, ki sta se med tem že poročili in postali materi. Dekleti sta bili prepričani, da ne bosta nikdar več videli očeta. Toliko večji je seveda bilo veselje ob spoznanju. Tudi hčerki sta namreč dolgo, a brez uspeha poizvedovali po očetu. Zanimiva pri tem je okolnost, kako se je nagajiva usoda igrala s temi tremi ljudmi. Obe hčerki sta celih 17 let živeli v očetovi sosesčini, ne da bi bili slutili, da je sosed — njun oče.

■ Konj in avtomobil. V začetku tega stoletja je bilo v Londonu, glav. mestu Anglije, 10 tisoč izvoščkov. Letos so jih našli samo še 24. Vsi danes obratujoči izvoščki so stari med 78. in 90. letom. Tako naglo je iz velenosti iskrega konja prešel v urnejši avtomobil.

■ Gradnja velikega železniskega mostu med Jugoslavijo in Rumunijo pri Turn Severinu se bo pričela že meseca februarja t. l.

■ Milijonarka v hiralnici. Med svetovno vojno je Marija Sote porabila vse svoje premoženje v znesku 6 milijonov frankov za obdarovanje vojakov na fronti. Pol-drugi milijon vojakov je obdarovala in je sama nazadnje popolnoma obubožala. Za vso to veliko požrtvovalnost in darežljivost je dobrotnica prejela sedaj kaj čudno plačilo: stlačili so jo v hiralnico.

■ Mehški komunisti ne marajo Trockega. Bivši ruski komisar Trocki je dopotoval z ženo v mehško prestolico. Zakonca Trocki sta polovala v posebnem vagonu. Mehški komunisti izjavljajo, da bodo Trockega prisilili, naj odide iz Mehike.

■ Beg iz zakonskega jarma v Angliji je v novem letu zares rekorden. V samem Londonu je v teku 1500 tožb za ločitev zakona. Med njimi je najbolj zanimiva ločitvena tožba grofice Jersey. Ta ženska, ki je na glasu kot najlepša angleška žena, je 26 let mlajša od svojega moža. Kljub temu ga toži radi — zakonske nezvestobe.

■ V Budimpešti 13.200 šolanih ljudi zamašča zaposlitve. Med njimi je večina z visokošolsko izobrazbo. Kakih 200 jih je vmes, ki že 10 let zastoj iščejo primerne dela.

■ Za smuški šport so na Madžarskem pokazali tudi tatovi toliko smisla in navdušenja, da so na smučarskih športnih prireditvah prav pridno — kradli. Radi tega je madžarska policija organizirala novo policijsko službo na smučeh. Odslej se bodo stražniki smučkali po zasneženih brdih in lovili take, ki pri smučanju radi — smukajo.

Vsaka bolezen

prihaja radi prehlajenja nog

89

89

Zato nosite...

149

...naše visoke čevlje iz močnega toplega sukna, ki so tople podložene s flanelo, spodnji del je ukusno obšit in okrašen z lakom, podplat pa je iz močne kože. Odgovarjajo vsaki dami, ker jih delamo z nisko in s pol-visoko peto, stanejo pa vendar samo **Din 89.—**

...naše elegantne in praktične »Diplomatke«, katerih gornji del je iz toplega sukna in ki so poleg tega še tople podložene. Dolni del je iz finega boksa z močnim kožnatim podplatom. Neobhodno so potrebne trgovcem, uradnikom in vsem onim, ki delajo v mrzlih prostorih.

Rata

»EKONOM«

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, specerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA

vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohne«, Vel. Kikinda, in Jelovšek, Vrhnika.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52